

VIETNAM BULLETIN

40 ct

eerste jaargang no. 22 - 1 april 1967

inhoud o. a.

**hoe de amerikanen
in vietnam
verzeild raakten**

Verschijnt om de 14 dagen
 Redactie: M. v. Dullemen
 E. de Lijser
 O. D. v. d. Muyzenberg
 Tineke Nijenhuis
 A. A. Regtien

Redactie/administratieadres:
 Vietnam Bulletin
 p/a ASVA
 Weesperstraat 51, Amsterdam
 Gi ronummer 1 28 11 98, tnv Vietnam Bulletin
 Abonnement f 5. - per half jaar. Los nummer f 0.40

HOE DE AMERIKANEN TUSSENBEIDE ZIJN GEKOMEN IN VIETNAM

door André Fontaine (Le Monde 12/13-2-67)

I. Het weigeren van de verkiezingen

Eénzijdige inmenging zonder enige rechtvaardiging, zeggen Hanoi en het Nationaal Bevrijdingsfront. We hebben geïnterveniëerd op verzoek van een wettige regering, die door een agressor werd bedreigd, antwoorden de Amerikanen. Onder welke omstandigheden zijn de V.S. zich werkelijk met Vietnam gaan bemoeien? Deze vraag wil André Fontaine in onderstaand artikel beantwoorden. Het maakt deel uit van deel II van het binnenkort bij Editions Fayard verschijnende werk 'Histoire de la guerre froide'.

(Red. Le Monde)

De accoorden van Genève van 1954, die een eind hadden gemaakt aan de Indochina-oorlog bevatten in hun - niet getekende - 'slotverklaring' een artikel 7, waarin wordt bepaald dat binnen twee jaar algemene vrije en geheime verkiezingen zouden worden gehouden om het land te herenigen. Dit onder toezicht van een Internationale Controle Commissie en onder omstandigheden die niet nader gespecificeerd werden.

Maar de regering in Saigon, met sinds half juni 1954 aan het hoofd de katholieke mandarijn Ngo Dinh Diem, had plechtig tegen de accoorden geprotesteerd en meteen vastgesteld dat deze hem tot niets verplichtten. De Verenigde Staten hadden zich er hunnerzijds toe beperkt te beloven dat zij geweld noch dreiging zouden gebruiken om ze te veranderen.

Men kan natuurlijk de wettigheid van de afspraak om verkiezingen te houden bestrijden, omdat het om een politieke clausule ging die ontegenzeggelijk buiten de competentie viel van het Franse opperbevel dat de wapenstilstand sloot en waartegen de regering van een land waarvan Parijs zojuist de onafhankelijkheid had erkend, zich verzette.

Maar men moet niet uit het oog verliezen dat deze belofte de conditio sine qua non van de accoorden was. Dat zonder het sluiten van deze accoorden de Franse troepen zich in een kritieke situatie zouden hebben bevonden en dat Diem daardoor moeilijk enig gezag zou hebben kunnen uitoefenen, omdat dat zonder de aanwezigheid van de Franse bajonetten onmiddellijk in elkaar gestort zou zijn.

Ook de juridische grondslag van Diems 'macht' was zeer aanvechtbaar. Hij was nl. benoemd door een 'staatshef', Bao Dai, die deze titel alleen bezat bij de gratie van Frankrijk en die zich zo weinig zeker voelde van het vertrouwen van zijn onderdanen dat hij het grootste deel van zijn tijd doorbracht in Cannes. 48 uur voor de ambtsaanvaarding van Mendès France (de man die zijn kiezers beloofd had onmiddellijk een einde aan de Indochina-oorlog te maken, red. VB) had de ex-keizer onder Amerikaanse druk het besluit genomen een beroep te doen op Diem. Deze had geruime tijd als balling in de Verenigde Staten gewoond waar hij zich een grote reputatie van integriteit had verworven, en hij had in Parijs gewoond, maar hij had nauwelijks enig contact met zijn land. (zie bulletin 8, red.)

Het Zuiden consolideren

Toen de accoorden van Genève getekend werden, hadden de Verenigde Staten maar één doel in Vietnam: koste wat het kost het regime in het Zuiden consolideren om te voorkomen dat het ook onder communistische invloed zou komen. En het in staat te stellen een eventuele aanval uit het Noorden te weerstaan. In Washington twijfelde men namelijk sterk aan de bereidheid van de Vietminh om vrije verkiezingen onder internationaal toezicht te aanvaarden. Bewees de komst naar het Zuiden van bijna 1 miljoen Annamieten en Tonkinez (inwoners van Midden- en Noord-Vietnam; het getal van 1 miljoen is een Amerikaanse schatting, red. VB) - over het algemeen katholieken die onder grote invloed van hun

geestelijkheid stonden de Amerikanen niet, dat Hanoi lang niet uit naam van de gehele bevolking kon spreken ?

Onder deze omstandigheden had Washington er bij zijn bondgenoten van de Zuid-Oost Aziatische Verdragsorganisatie (SEATO) opgericht op 8 september 1954 in Manilla, op aangedrongen dat Zuid-Vietnam, Laos en Cambodja tot het gebied zouden behoren dat bescherming van de verdragsorganisatie zou genieten - hetgeen overigens onmiddellijk de protesten had uitgelokt van de kommunistische leden van de Conferentie van Genève. Hield artikel 19 van het accordo over het staken van de vijandelijkheden in Vietnam niet in dat het land van geen enkel militair bondgenootschap deel zou mogen uitmaken ?

De Verenigde Staten wilden eveneens de binnenlandse positie van Diem versterken, dus ook het leger dat hij tot zijn beschikking had. Maar op dit gebied stootten zij op een nog groter beletsel: de artikelen 16 en 17 van de accoorden die 'het in Vietnam brengen van iedere troepenversterking en aanvullend militair personeel' verboden, evenals 'iedere aanvoer van wapens.' Dulles moest zelfs toegeven dat 'de Verenigde Staten dus het aantal militaire adviseurs - ten tijde van de wapenstilstand al met al 225 officieren en 60 manschappen - 'niet konden verhogen, waardoor volgens hem de VS in hoge mate afhankelijk waren van Frankrijk.'

De politiek van de regering Mendès France richtte zich aanvankelijk op een evenwicht tussen Noord- en Zuid-Vietnam. (.....)

Frankrijk verwachtte dat de Vietminh de verkiezingen zou winnen en wilde alle mogelijkheden open houden. Generaal Ely, Frankrijks vertegenwoordiger in Saigon, voerde echter een politiek gericht op sterke steun aan Diem. Het Amerikaanse Congres, bezield met wantrouwen tegen Frankrijk, dwong de Amerikaanse regering bij voorkeur niet via de Fransen Diem te helpen. Eisenhower schrijft op 27 oktober 1954 dat Diem kan rekenen op zijn volledige steun. De Franse regering kan door binnenlandse problemen haar expeditieleger niet in Zuid-Vietnam handhaven en vermindert het in vrij snel tempo. Januari 1955 gaat het commando over de troepen en het radiostation in Diems handen over. Een gemengd Frans-Amerikaanse missie wordt gevormd om het Vietnamese leger te trainen.

Diem en de sekten

De autoritaire gezindheid van Diem bracht nieuwe verwickelingen. Generaal Ely was, evenals Heath, de Amerikaanse ambassadeur, van mening dat het enige middel ter versterking van het zuidelijke regiem gelegen was in verbreding van de basis van de regering, speciaal door daar in op te nemen de vertegenwoordigers van de grote 'sekten', religieuze groepen oproerige pachters of benden gewapende schurken die in feite het grootste deel van het land in hun macht hadden. Maar minister-president Diem wilde de macht met niemand delen. Al heel snel kwam hij in konflikt met het leger, waarvan hij de opperbevelhebber, generaal Hinh, leenman van Bao Dai, het land uit zette, vervolgens met de Binh-Xuyen sekte, heer en meester over de politie en allerlei verdachte handelspraktijken in Saigon, eveneens trouw aan de ex-keizer. Deze sekte merkte het gevaar en probeerde Diem te vervangen door hun leider, 'generaal' Le Van Vien, een rustiek persoon die rondschimde in kringen van hoogwaardigheidsbekleders en die zijn bezoekers met een slang om zijn nek en een tijger aan zijn voeten ontving. Washington gooide uit naam van de in gevaar gebrachte deugdzaamheid al zijn gewicht in de schaal.

Begin maart vormen de sekten met verschillende nationalistische partijen een eenheidsfront, dat zich op de 21e tot de minister-president richt met de oproep binnen 5 dagen een regering van nationale eenheid te vormen. Diem antwoordt door pantserwagens in te zetten tegen de Binh-Xuyen. De generaals Ely en Collins (de opvolger van Heath als Amerikaans ambassadeur in Saigon, red. VB) weten door onderhandelingen een wapenstilstand te bereiken. Maar kolonel Landsdale (de CIA-man in Saigon, red. VB) groot specialist in de bestrijding van subversieve akties en vertrouweling van Diem, waarschuwt Washington, waar men zijn ambassadeur afvalt. Op 28 april gaat de minister-president weer ten aanval tegen de sekte die al spoedig wordt vernietigd. Met het volmaakte manicheïsme (de leer dat er een goede en een kwade God is, red. VB) dat ook zovelen van zijn landgenoten kenmerkt, verklaart de Amerikaanse senator Mansfield: 'De strijd die zich afspeelt, is een krachtproef tussen twee beginselen, het ene belichaamd in Diem die een integere en oprechte regering vertegenwoordigt, het andere in diegenen die spotten met de betekenis van integriteit en oprechtheid of daaraan maling hebben.'

Bao Dai roept Diem naar Cannes. Deze antwoordt dat hij het te druk heeft, en laat Bao Dai op 30 april afzetten door een 'algemene vergadering van revolutionaire krachten' waarvan zelfs niemand weet wie hem benoemd heeft.

De opvolger van Mendès-France, Edgar Faure, maakt bekend dat het Franse expeditieleger Zuid-Vietnam zal verlaten. Dat stelt Diem die weet dat de Fransen voor een verzoening met de sekten zijn, echter geenszins gerust.

Er vinden steeds vaker anti-Franse incidenten plaats in Saigon en op 20 mei vraagt generaal Ely, gezondheidsredenen voorgevende, zijn ontslag. De onderhandelingen over het sluiten van een militair en cultureel verdrag worden in augustus begonnen, maar in september afgebroken door de Zuid-Vietnamezen die onder andere gevraagd hebben het expeditieleger onder hun bevel te plaatsen. Weldra behoort Vietnam niet meer tot het gebied van de Franse frank, maar tot dat van de dollar; op 28 april 1956 verlaat de laatste Franse soldaat het land. Op 23 februari heeft Pineau, die minister van buitenlandse zaken is geworden, al openlijk verklaard dat 'de Verenigde Staten een fout begaan hebben door Frankrijk buiten spel te zetten'.

Op economisch en cultureel gebied is dit echter wel wat overdreven, want de Franse investeringen blijven enorm en de Franse scholen hadden nog nooit zoveel leerlingen. Maar politiek gezien heeft Diem zich ontdaan van iedere Franse bemoeiing en daarmee van het gezag dat een wapenstilstand op zich genomen had met de verplichting tot het houden van verkiezingen in juli 1956.

In oktober 1955 heeft de minister-president door een volksstemming zijn regiem laten erkennen, maar de meerderheid van 98,2 % van de kiezers is te overweldigend om overtuigend te zijn. In maart 1956 zijn er dan de 'vrije' verkiezingen waaraan geen kommunistische kandidaten mogen meedoen. In de aldus gekozen Assemblee hebben de aanhangers van Diem de absolute meerderheid. Aan zijn titel van regeringsleider voegt hij die van staatshoofd en opperbevelhebber van het leger toe. De gekozen gemeentebesturen vervangt hij door ambtenaren die hem zijn toegedaan.

De jacht op de 'kommunisten'

Vanaf die tijd toont de minister-president dat hij zich weinig gelegen laat liggen aan de accorden van Genève die iedere represaille en iedere diskriminatie tegen de oudstrijders verbieden, door de jacht te ontketenen op de kommunisten of wie daar voor doorgaan.

In het eerste jaar na de wapenstilstand vermeldt de Internationale Controlecommissie in haar vierde rapport '319 verliezen aan mensenlevens', zonder te kunnen 'nagaan of daarnaast nog andere gevallen zijn geweest van represailles of diskriminatie'. Al spoedig zal Saigon besluiten zonder meer niet meer te antwoorden op vragen bij onderzoeken van de commissie, waarvan de lokalen geplunderd zullen worden door een volksbetoging waarvan het spontane karakter zeer twijfelachtig is. Op 11 januari maakt een verordening van Diem het mogelijk 'al diegenen die gevaarlijk zijn voor de nationale verdediging en de openbare orde', in de gevangenis te zetten, bewegingsbeperking op te leggen of ergens de toegang te ontzeggen. Op 19 februari komt er een andere verordening die voorziet in geldboetes of gevangenisstraffen voor ieder 'die op enigerlei wijze nieuws of gunstige commentaren over kommunistische en antinationale activiteiten propageert, publiceert, verduidelijkt of herhaalt'. Het is dan ook niet verwonderlijk dat Diem onder deze omstandigheden eenvoudigweg geweigerd heeft de bepaling van de wapenstilstandsakkoorden met betrekking tot de algemene verkiezingen toe te passen, waarin voorzien wordt in het openen van besprekingen op 20 juli 1955 tussen de beide Vietnamese regeringen over de wijze van organisatie van deze verkiezingen. Op 6 juni en 19 juli had Hanoi aan Saigon gevraagd om vertegenwoordigers en een ontmoetingsplaats aan te wijzen 'die voor beide partijen aanvaardbaar zou zijn'.

Parijs en Londen slaagden erin Washington over te halen zich aan te sluiten bij hun poging Saigon uit te nodigen de Noordelijke toenaderingen te beantwoorden. Diem herinnerde eraan dat zijn regering de akkoorden van Genève niet had ondertekend, en verklaarde dat hij 'het principe van vrije verkiezingen beschouwde als een vreedzaam en democratisch instrument, maar dat van te voren de omstandigheden om vrij te leven en te stemmen, aanwezig moesten zijn.' 'Niets konstruktiefs valt er in dit opzicht te doen', vervolgde hij, 'zolang het kommunistische regiem in het Noorden niet iedere Vietnamese burger democratische vrijheden laat genieten.' En Dulles verklaart het met hem eens te zijn door 'vast te stellen dat de omstandigheden in Noord-Vietnam op dat moment niet bepaald gunstig zijn voor verkiezingen in geheel Vietnam.'

Onder deze omstandigheden neemt de Franse regering een zware verantwoordelijkheid op zich door het terugtrekken van haar expeditieleger een paar weken voor de datum die in de accorden van Genève is vastgesteld voor verkiezingen. Dat verklaart Pham Van Dong, regeringsleider in Hanoi, dan ook in een brief van 12 april 1956 aan Pineau. Maar er was duidelijk meer voor nodig geweest dan een brief voordat het overleg plaats zou vinden.

De afgesproken datum in juli 1956 verloopt zonder dat ook maar de minste poging was gedaan in deze richting. De westelijke ambassades maakten zich nog even zorgen over de mogelijke reacties van Moskou, Peking en Hanoi, maar deze zijn per slot van rekening zeer zwak. In april 1956 waren Rusland en Engeland (de beide voorzitters van de conferentie van Genève, red. VB) het er over eens geworden dat het houden van verkiezingen minder belangrijk was dan het behouden van de vrede. Begin 1957 zag men het Kremlin zelfs de gelijktijdige toelating van de beide Vietnams tot de Verenigde Naties voorstellen, alsof het zich bij een definitieve splitsing van het land neerlegde.

Men schreef de passiviteit van de kommunisten toe aan de wens van het Kremlin om in de hoogtijdagen van de 'destalinisatie' geen internationale spanningen op te roepen en aan de betrekkelijke welvaart in Zuid-Vietnam, die wel eens vele kiezers er toe zou hebben kunnen brengen zich uit te spreken voor oplossingen die anders waren dan de door Hanoi voorgestane. Het Noorden kwam er na 15 jaar oorlog nog maar langzaam bovenop. De voedselvoorziening was erg moeilijk en de landbouwhervorming was zo ruw doorgevoerd dat zij in september 1956 zelfs een boerenopstand veroorzaakte in dezelfde streek Ngê-An waar 26 jaar eerder de eerste Indochinese 'sovjets' (boerenraden, red. VB) waren uitgeroepen.

Ho Chi Minh, en later in een opzienbarende redevoering generaal Giap, gaven toe dat 'ernstige' fouten 'van grote omvang' waren gemaakt. Bij geheime en vrije verkiezingen zouden er onverwachte uitslagen uit de stembus hebben kunnen komen. Hoe het ook zij, de Suez-krisis en daarna de Hongaarse opstand zouden al snel de aandacht afleiden van wat er in Indochina gebeurde.

(wordt vervolgd)

André Fontaine, Le Monde 12/13-2-67)

Vooraanstaande Amerikaanse autoriteiten op het gebied van het internationale recht antwoorden de President:

DE AMERIKAANSE INTERVENTIE IN VIETNAM IS ONWETTIG

Onder deze kop plaatste het Amerikaanse Lawyers Committee on American Policy Towards Vietnam een advertentie van bijna een hele pagina in The New York Times van 15 januari 1967. De tekst van deze advertentie lijkt ons, in aanvulling op wat we reeds over dit onderwerp publiceerden in de nummers 14 en 16 van het Vietnam Bulletin, zó belangrijk, dat we een integrale vertaling ervan opnemen, verdeeld over dit en het volgende nummer van het Vietnam Bulletin. De ondertekenaars van de advertentie zijn de volgende hoogleraren: Richard A. Falk, John H. E. Fried, Richard J. Barnett, John H. Herz, Stanley Hoffmann, Saul H. Mendlovitz, Wallace McClure, Richard S. Miller, Hans J. Morgenthau, William G. Rice en Quincy Wright. In het volgende nummer van het Vietnam Bulletin zullen we in het kort de wetenschappelijke en maatschappelijke status van deze ondertekenaars aangeven. Red. VB.

Als fundamentele gronden voor onze inmenging in Vietnam voerde president Johnson in zijn State of the Union aan: onze 'verplichtingen' onder het ZOAVO-verdrag; 'agressie' door Noord-Vietnam, en het Koreaanse 'precedent'. Deze zelfde gronden werden aangevoerd door de advocaat van het Ministerie van Buitenlandse Zaken in een gedetailleerd Memorandum, getiteld 'De wettigheid van de Amerikaanse deelname aan de verdediging van Vietnam', uitgegeven in maart 1966 - en meer recent, in een toespraak tot de juridische afdeling van de Universiteit van Pittsburgh, op 13 december.

10 dagen geleden overhandigde ons comité een uitgebreide Analyse aan de Minister van Buitenlandse Zaken. In dit 45.000 woorden tellende dokument, samengesteld door onze Raad van Advies, wordt aangetoond dat de juridische rechtvaardiging die de regering geeft voor de Amerikaanse inmenging in Vietnam, berust op misleidende weergave van de feiten en op onverantwoorde interpretatie van de wet. Naleving van de wet zou zowel het Amerikaanse als het Vietnamese volk een wrede oorlog bespaard hebben.

Om het Amerikaanse volk in staat te stellen de wettigheid of onwettigheid van onze inmenging in Vietnam te beoordelen, geven we hier een zo kort mogelijke samenvatting (in 5 punten) van de door onze Raad van Advies gemaakte Analyse. In Punt III worden onze ZOAVO-'verplichtingen' behandeld, in punt I, 1 de 'agressie' van Noord-Vietnam, en in Punt I, 5 het Koreaanse 'precedent'. In andere punten worden onze verplichtingen behandeld die voortvloeien uit het Handvest van de Verenigde Naties, uit de Akkoorden van Genève en uit onze eigen Grondwet.

Het gaat niet om legalismen, maar om de gedragsnormen die essentieel zijn voor de wereldorde. Onze regering moet daarom haar buitenlandse betrekkingen regelen in overeenstemming met het internationale recht. We hebben de Senaatscommissie voor Buitenlandse Betrekkingen verzocht om hearings te houden over de wettigheid van de Amerikaanse inmenging in Vietnam. We vragen dringend uw steun.

De Amerikaanse interventie in Vietnam betekent een reeks schendingen van het Handvest van de Verenigde Naties en van andere fundamentele regels van het internationale recht die het gebruik van geweld in de internationale betrekkingen regelen. Amerika heeft de plicht - vastgelegd in de Grondwet - om zich te houden aan het algemene internationale recht en aan de uit een verdrag voortvloeiende verplichtingen, die in vrijheid en als opperste wet werden geaksepteerd. Voor het voortbestaan van Amerika en de wereld is het in het nucleaire tijdperk nodig dat we weer een land 'van wetten en niet van mensen' worden, zowel in internationale zaken als in ons binnenlands leven.

Wij ondertekenaars doen daarom een beroep op de Amerikaanse regering om haar huidige optreden te staken en de beperkende bepalingen na te leven die, om oorlogen tegen te gaan, omzichtig ingebouwd werden in het internationale recht; we doen een beroep op het Amerikaanse Congres om zonder uitstel zijn rechten hiertoe uit te oefenen; en we doen een beroep op onze mede-Amerikanen en op mannen en vrouwen waar ook, om deze poging om de vrede te bevorderen, te steunen.

In overeenstemming met het internationale recht, en ter ondersteuning van het vredesplan van Secretaris-Generaal U Thant, verzoeken we de Amerikaanse regering om onmiddellijk de volgende duidelijke stappen te doen:

- onvoorwaardelijke stopzetting van de bombardementen op Noord-Vietnam;
- medewerking bij de vervanging van de Amerikaanse strijdkrachten door personeel van de Internationale Controle Commissie, die wettelijk verantwoordelijk is voor het toezicht op de uitvoering van de Akkoorden van Genève uit 1954;
- vermindering van de militaire operaties in Zuid-Vietnam, te beginnen met een achterwege laten van aanvalsoperaties;
- erkenning dat het Nationale Bevrijdingsfront een oorlogvoerende status heeft, en dus een onderhandelings-status, die gelijk is aan die van het Saigon-regiem;
- verzekering om te onderhandelen op basis van de Akkoorden van Genève uit 1954, waarbij inbegrepen de terugtrekking van alle buitenlandse strijdkrachten en de opheffing van alle buitenlandse bases binnen een bepaalde tijd.

PUNT I

DE EENZIJDIGE MILITAIRE INTERVENTIE VAN AMERIKA IN VIETNAM IS EEN SCHENDING VAN HET HANDVEST VAN DE VERENIGDE NATIES, DE ENIGE MACTIGING DIE HET HANDVEST GEEFT VOOR INDIVIDUELE EN KOLLEKTIEVE ZELFVERDEDIGING, NAMELIJK 'ALS ER EEN GEWAPENDE AANVAL PLAATS HEEFT OP EEN LID VAN DE VERENIGDE NATIES', IS NIET VAN TOEPASSING IN VIETNAM.

Het Handvest van de Verenigde Naties is een verdrag dat Amerika duidelijk verplicht om

- a) zich in internationale betrekkingen te onthouden van eenzijdig gebruik van of bedreiging met geweld (Art. 2,4) en
- b) internationale geschillen met vreedzame middelen te regelen.

Het Handvest scheidt een hele smalle uitzondering op het brede verbod van eenzijdig geweld.

Deze uitzondering (Art. 51) bekrachtigt het 'inherente recht van individuele of kollektieve zelfverdediging als er een gewapende aanval plaats heeft tegen een lid van de Verenigde Naties'.

Het Memorandum van het Ministerie van Buitenlandse Zaken klampt zich vast aan het woord 'inherent', om te betogen dat vóór het Handvest van de Verenigde Naties bestond, staten een uitgebreid recht van zelfverdediging hadden, en dat dit recht niet wordt beknot door Artikel 51. Dus, zo wordt er betoogd, is de uitoefening van het recht van 'kollektieve zelfverdediging' door Amerika uit naam van Vietnam, niet in strijd met het Handvest.

Deze bewering is om verschillende redenen onjuist:

1) ER IS GEEN 'GEWAPENDE AANVAL' OP ZUIDVIETNAM GEWEEST IN DE ZIN VAN ARTIKEL 51 VAN HET HANDVEST.

De beslissende vraag voor de wereldorde is: onder welke omstandigheden heeft een staat het recht om te handelen uit zelfverdediging ?

Het recht van zelfverdediging bestaat volgens het Handvest alleen als er een 'gewapende aanval' heeft plaatsgevonden. De taal van artikel 51 is ondubbelzinnig. De konkrete term 'gewapende aanval' werd met opzet in het Handvest ingevoerd om de vrijheid van de staten om zelf de omvang van de toelaatbare zelfverdediging te bepalen, uit te schakelen - dat wil zeggen om oorlogvoering zonder voorafgaande toestemming van de Verenigde Naties onmogelijk te maken. Een beroep op zelfverdediging is alleen geoorloofd 'als er een onmiddellijke, overweldigende en geen andere middelen overlatende noodzaak tot actie is'. Deze definitie van zelfverdediging die in zijn klassieke vorm gegeven werd door Minister van Buitenlandse Zaken Daniel Webster in de Caroline-zaak (VII Moore's Digest of International Law, 919) werd bevestigd in het Neurenberg-proces en werd door de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties met algemene stemmen aangenomen in zijn eerste zitting (Resolutie 95, 1)

In het Memorandum van het Ministerie van Buitenlandse Zaken wordt toegegeven dat een specifieke vorm van agressie, namelijk een 'gewapende aanval', een essentiële voorwaarde is waaraan voldaan moet zijn vóórdat er geweld gebruikt mag worden ter zelfverdediging, en dat alleen maar een bewering dat er een indirecte agressie wordt gepleegd een staat niet het recht geeft om op dit eenzijdige oordeel een oorlog te baseren. Het Memorandum verdoezelt echter het essentiële verschil tussen het uitgebreide, vage algemene begrip agressie, en het tot een gewapende aanval beperkte begrip van agressie. Blijkbaar in een poging om Amerika's openlijke gevechtsakties tegen Noord-Vietnam en in Zuid-Vietnam (die op 7 februari 1965 begonnen) te rechtvaardigen, beweert het Ministerie van Buitenlandse Zaken, dat Noord-Vietnam 'voor februari 1965' een gewapende aanval deed. Het Ministerie geeft echter overtuigend bewijs dat de beweerde, geleidelijke, over een periode van 10 jaar lopende infiltratie van Noordvietnamese guerilla's ter ondersteuning van de Vietcong-opstand, beschouwd moet worden als een gewapende aanval.

In het Memorandum wordt selectief geciteerd uit de Rapporten van de Internationale Controle Commissie om de aanspraak op de gedurende de 'jaren' plaatsgevonden hebbende subversie en infiltratie te ondersteunen. In het Memorandum wordt echter geen nota genomen van passages in de rapporten van de Internationale Controle Commissie waarin kritiek wordt uitgeoefend op de verboden militaire opbouw van Zuid-Vietnam door Amerika; een opbouw die direkt na de Akkoorden van Genève in 1954 begon en die steeds sterker toenam. En het is in samenhang met deze geleidelijke toename van de Amerikaanse militaire opbouw van Zuid-Vietnam en van de Amerikaanse militaire aanwezigheid in Zuid-Vietnam, dat men de bewering moet toetsen, dat de infiltratie van 40.000 Noord-Vietnamezen die tussen 1954 en 1965 plaats vond, beschouwd moet worden als een gewapende aanval.

Het Memorandum van het Ministerie levert zelf de redenering waarmee de beschuldiging dat Noord-Vietnam een 'gewapende aanval' deed, ontzenuwd kan worden. De al lang in Zuid-Vietnam smeulende onrust, subversie en infiltratie die het Memorandum beschrijft, is het voorbeeld van juist het tegendeel van een noodgeval waarin een onmiddellijke reactie nodig is, die 'geen keus overlaat en geen tijd voor overleg', en die aanspraak op zelfverdediging zou rechtvaardigen. Als men de argumentatie van het Ministerie van Buitenlandse Zaken zou aksepteren, zou Artikel 51 veel ruimer worden dan bedoeld of gewent is. Terwijl het Handvest het op een eenzijdig besluit berustende gebruik van geweld beperkt tot noodgevallen waarin er geen tijd is om toestemming te vragen aan de Veiligheidsraad, zou de leer van het Ministerie van Buitenlandse Zaken alle staten - en zelfs 'entiteiten' die geen soevereine staten zijn - een gevaarlijke en werkelijk onbegrensde vrijheid geven om te beslissen wanneer er geweld gebruikt zal worden. Dit is duidelijk in tegenspraak met de letter en de geest van het Handvest.

Het Memorandum van het Ministerie kan zelfs niet de beschuldiging waar maken van indirecte agressie. In het Memorandum wordt erop gewezen dat vóór 1964 de 'infiltranten' Zuid-Vietnamezen waren die vroeger (na juli 1954) naar het Noorden waren gegaan. Bovendien is het niet zinnig om '40.000 gewapende en ongewapende guerilla's' op één hoop te gooien. Hoe kan een ongewapende Vietnamees die zich verplaatst van de ene zone van zijn eigen land naar een andere, aangemerkt worden als 'guerilla' en 'infiltrant' die bijdraagt aan een 'gewapende aanval'? Maar vooral, de konklusie dat de opstandelingen tot 1964 versterkt werden met 40.000 guerilla's uit het Noorden, is totaal misleidend: want dit getal, al zou het juist zijn,

drukt niet uit, hoeveel er gedurende die volle 10 jaren stierven, ongeschikt werden, gevangen genomen werden, deserteerden of eenvoudigweg terugtrokken of nooit deelnamen aan de opstand.

Het Mansfield-Rapport toont aan, dat vóór 1965 de infiltratie uit het Noorden 'oorspronkelijk beperkt was tot politieke kaders en militaire leiders'. Aan de andere kant wordt er in het rapport opgemerkt, dat in 1962 'de Amerikaanse militaire adviseurs en legerdiensten in Zuid-Vietnam totaal ongeveer 10.000 man sterk waren'. Het rapport maakt duidelijk, dat het uit het Noorden naar het Zuiden komende gewapende personeel pas van betekenis werd nadat Amerika had ingegrepen toen 'in de eerste maanden van 1965 de volledige instorting van het gezag van het Saigon-regiem voor de deur leek te staan'. Het rapport zegt (blz. 1):

'In antwoord op het verzoek van de autoriteiten in Saigon arriveerden er toen in groten getale Amerikaanse gevechtstroepen. Het tegenwoord van de Vietcong was een verhoogde militaire activiteit, met strijdkrachten die versterkt waren door grotere lokale rekrutering en infiltratie van geregelde Noordvietnamese troepen. Met de verandering in samenstelling van de tegenstander veranderde ook het karakter van de oorlog sterk.'

Het rapport (blz. 3) onderstreept, dat pas ná de direkte deelname van Amerika, strijdkrachten uit het Noorden kwamen, en niet ervóór.

Dit beslissende punt samenvattend, kunnen we zeggen: zelfverdediging is alleen wettelijk toegestaan in een bijzonder ernstig, dringend noodgeval, dat in het internationale recht en in het Handvest omschreven wordt als 'gewapende aanval'. Het soort geweld dat Noord-Vietnam in Zuid-Vietnam gebruikt zou hebben, kan niet worden beschouwd als een 'gewapende aanval' in de zin van Artikel 51. Daarom is een beroep van Zuid-Vietnam op zelfverdediging niet geldig, en dus zéker niet het beroep op kollektieve zelfverdediging dat Amerika doet als bondgenoot van Zuid-Vietnam.

2) AMERIKA KWAM ZIJN IN HET HANDVEST VASTGELEGDE VERPLICHTING OM EEN VREEDZAME OPLOSSING TE ZOEKEN, IN VIETNAM NIET NA.

Het Ministerie van Buitenlandse Zaken negeert ook de in het Handvest vastgelegde verplichting om allereerst een vreedzame oplossing te zoeken op een wijze die de twistende partij zelf mag bepalen, en binnen of buiten het kader van de Verenigde Naties. Deze wettelijke eis is uitgewerkt in Artikel 33, 1:

'De partijen bij een geschil dat, als het voortduurt, waarschijnlijk de handhaving van de internationale vrede en veiligheid in gevaar zal brengen, zullen allereerst streven naar een oplossing door onderhandeling, onderzoek, bemiddeling, conciliatie, arbitrage, gerechtelijke beslissing, het inroepen van regionale organen of regelingen, of andere vreedzame middelen naar eigen keuze.'

Amerika heeft vele jaren tijd gehad, om een vreedzame oplossing van de Vietnamese situatie na te streven. In het rapport 'Vrede in Vietnam' van het Amerikaanse Quakergenootschap, waarin de 'onderhandelingspuzzel' wordt besproken, wordt er terecht op gewezen dat 'zorgvuldige lezing van de New York Times leert, dat Amerika niet minder dan 7 pogingen om door onderhandelingen een einde te maken aan de oorlog, heeft verworpen (blz. 51). In het rapport worden vredesopgelingen aangehaald die door Oe Thant, President de Gaulle, Hanoi en anderen werden ondernomen lang voordat Amerika in 1965 zijn aktieve gevechtsrol ging spelen.

Sinds het midden van de jaren vijftig bevatten de rapporten van de Internationale Controle Commissie vele klachten over door Zuid-Vietnam gepleegde opzettelijke en systematische sabotage van de regelingen die bij de Akkoorden van Genève waren getroffen om gevaarlijke ontwikkelingen te voorkomen. Amerika heeft weinig gedaan om de indruk weg te nemen dat het een 'militaire oplossing' voorstaat van het konflikt in Vietnam.

3) DE LEER VAN DE 'KOLLEKTIEVE ZELFVERDEDIGING' KAN DE AMERIKAANSE INTERVENTIE IN DE BURGEROORLOG IN VIETNAM NIET RECHTVAARDIGEN.

Als het konflikt in Zuid-Vietnam een burgeroorlog is, dan betekent de Amerikaanse interventie een schending van het in het internationale recht fundamentele principe, dat een staat niet het recht heeft, zich te bemoeien met de interne zaken van andere landen.

Het lijkt erop dat men het dichtst bij de waarheid is, als men het konflikt in Zuid-Vietnam in hoofdzaak beschouwt als een burgeroorlog tussen wat James Reston heeft beschreven als een 'wirwar van konkurrende individuen, gebieden, godsdiensten en sekten . . . in een volk dat gedurende generaties door oorlog werd verscheurd en overheerst en uitgebuit werd door Saigon'. (New York Times, 3 april 1966)

Het Handvest van de Verenigde Naties zegt niets over het onderwerp burgeroorlog. Er werd echter in het algemeen aangenomen dat een burgeroorlog in hoofdzaak een materie is, die onder de binnenlandse rechtsbevoegdheid van een staat valt (Artikel 2, 7), en dat daarom zelfs de Verenigde Naties verplicht zijn om zich te onthouden van interventie, tenzij volgens een bevoegd lichaam van de Verenigde Naties de burgeroorlog een bedreiging vormt van de internationale vrede.

Als de Verenigde Naties duidelijk zich afzijdig moeten houden van burgeroorlogen, dan is het nog duidelijker dat individuele staten eveneens verplicht zijn om zich te onthouden van inmenging in burgeroorlogen. Internationale juristen benadrukken voor het merendeel de plicht om niet te interveniëren in burgeroorlogen.

Zelfs als volgens het internationale recht Noord- en Zuid-Vietnam gescheiden entiteiten zijn (wat meer de status van onafhankelijke landen benadert dan die van de door de Akkoorden van Genève bepaalde 'tijdelijke zônes' van één enkel land), mag Amerika op de interventie van Noord-Vietnam in de burgeroorlog in het Zuiden niet antwoorden met bombardementen op het Noorden. Er is geen wettelijke basis aanwezig voor het feit dat een buiten het konflikt staande staat een militaire aanval doet op een land dat intervenieert in een burgeroorlog. Duitsland onder Hitler noch Italië onder Mussolini maakten er in de Spaanse burgeroorlog aanspraak op, dat hun interventie ten gunste van Franco hen het recht gaf om militair geweld te gebruiken tegen het grondgebied van de Sovjetunie, die hulp bood aan de regeringsgetrouwen. En overeenkomstig maakte de Sovjetunie, die intervenieerde ten gunste van de wettige Spaanse regering, geen aanspraak op het gebruik van geweld tegen Duitsland of Italië. Het is ontzuenderend om zich te realiseren, dat als Amerika het recht zou hebben om Noord-Vietnam te bombarderen in antwoord op de Noordvietnamese interventie in de burgeroorlog in het Zuiden, dat dan Noord-Vietnam of een van zijn bondgenoten het recht zou hebben om Amerika te bombarderen in antwoord op de veel grotere interventie van Amerika in die burgeroorlog.

4) HET 'VERZOEK' VAN DE 'REGERING' VAN ZUID-VIETNAM VORMT GEEN WETTELIJKE BASIS VOOR 'KOLLEKTIEVE ZELFVERDEDIGING'.

Het bewijsmateriaal laat zien, dat het huidige Saigon-regiem in vele opzichten van Amerika afhankelijk is, net zoals de regeringen die er sinds 1954 aan voorafgingen. Deze regeringen lijken niet in staat geweest te zijn om zelfstandig te handelen met betrekking tot de uitnodiging aan Amerika om hulp te bieden of met betrekking tot het verzoek om verandering of stopzetting van de Amerikaanse hulp. Bovendien waren deze regiems niet in staat om uit naam van hun volk te handelen of om zelfs maar het onder hun beheer staande gebied te besturen.

De huidige regering heeft geen constitutionele basis en kan zelfs aan eigen zijde geen stabiliteit bereiken tegenover de noodtoestand van de voortdurende burgeroorlog; normaliter wordt in zo'n toestand de oppositie opgeschort totdat de burgeroorlog voorbij is. De steeds terugkerende protesten van Boeddhisten, Katholieken, vooraanstaande zakenmensen, studenten, intellectuelen en andere burgergroeperingen in Zuid-Vietnam, vormen het levende bewijs voor het ijle bestaan en de onderdrukkende werking van het regiem van premier Ky.

Als Amerika zou terugtrekken uit Zuid-Vietnam, zou de regering Ky instorten. Maar in welke zin is zo'n regiem dan voldoende gevestigd om uit zijn naam Amerikaanse militaire interventie toe te staan? Het is moeilijk bemoedigend te noemen om de Russische onderdrukking van de Hongaarse opstand van Nagy in 1956 te hanteren als bruikbaar precedent ter ondersteuning van wat Amerika in Vietnam op veel grotere schaal en veel langduriger doet.

5) HET KOREAANSE PRECEDENT GEEFT AMERIKA NIET HET RECHT OP EENZIJDIGE INTERVENTIE IN VIETNAM.

Het argument dat het Ministerie van Buitenlandse Zaken uit het Koreaanse precedent haalt voor 'het recht om kollektieve zelfverdediging te organiseren' kan geen wettelijke basis leveren voor de eenzijdige Amerikaanse interventie in Vietnam. Onder andere generaal Ridgway heeft gewezen op enkele van de belangrijke verschillen tussen Korea en Vietnam (Look Magazine, 5 april 1966, blz. 82):

'in Zuid-Korea hadden we een bruikbare regering . . . We handelden in samenwerking met vele staten en we waren afgevaardigd door de Verenigde Naties om uit zijn naam de agressor terug te drijven.'

In Korea had, volgens verklaringen van waarnemers van de Verenigde Naties, een uitgebreide invasie (gewapende aanval) plaats gevonden vanuit het Noorden; toch maakte Amerika geen aanspraak op het recht van 'kollektieve zelfverdediging' ten gunste van het Zuiden. Maar Amerika bracht de zaak voor de Veiligheidsraad van de Verenigde Naties, en handelde daarna uit naam van de Verenigde Naties.

(wordt vervolgd)

HIROSHIMA TRACHT VIETNAMESE WEZEN TE HELPEN

door Peter Braestrup (New York Times, 24-2-67)

Slachtoffers van napalmbommen kunnen een kosteloze behandeling krijgen

Hiroshima, 23 februari. Een comité van hooggeplaatste burgers uit de stad die in de tweede wereldoorlog met atoombommen gebombardeerd is, stuurde vanavond een plaatselijk chirurg uit om de mogelijkheid te onderzoeken om Vietnamese oorlogswesjes, die door napalm verbrand zijn, naar Hiroshima te brengen voor een speciale medische behandeling.

De 55-jarige chirurg, Dr. Tomin Hamada, ging per trein naar Tokio, waar hij morgen aan boord van een vliegtuig naar Saigon zal gaan. 'Ik weet niet of het verwezenlijkt kan worden of niet', zei hij. 'Ik hoop dat we 12 tot 15 wezen kunnen selecteren als eerste groep. We hopen zo mogelijk graag op meer voor volgend jaar.'

Burgemeester ondersteunt het project

De dokter merkte op dat Hiroshima uitgebreide hulp van Amerika heeft gekregen, met name de plastische chirurgie voor de 'Hiroshima meisjes', mismaakte overlevenden van de atombom in 1945 - een tiental jaren geleden door doktoren in New York.

'Nu', zei de dokter, 'realiseren wij ons in Hiroshima, dat we een hand moeten uitsteken naar anderen die onder oorlog hebben geleden.'

Het plan wordt ondersteund door Hiroshima's aftredende burgemeester Shinzo Hamai, zijn opvolger, gekozen in de verkiezingen van april, Setsuo Yamada, de plaatselijke Boeddhisten organisatie, de Y.M.C.A. en de katholieke hiërarchie.

In het steunfonds zitten vertegenwoordigers van deze groepen, alsook een 12-tal specialisten met een aanzienlijke ervaring in de behandeling van moeilijke brandgevallen onder de duizenden 'hibakusha' (overlevenden) van het brandoffer van 1945. Deze ervaring, vinden de comité-leden, maakt Hiroshima tot een logisch behandelingscentrum voor de ernstig verbrande en verminkte kinderen van Vietnam.

Het enige Amerikaanse lid van het comité, mevrouw Barbara Reynolds, een pacifiste en leidster van het Wereld Vriendschaps Centrum hier, benadrukte het 'apolitieke' karakter van het comité en zijn doelstellingen. Volgens mevrouw Reynolds is Dr. Hamada's missie toegestaan door de Zuidvietnamese ambassade in Tokio en had de Amerikaanse ambassade geen bezwaar.

Amerikaanse arts zou helpen

Dr. Hamada is van plan om in Saigon te overleggen met Dr. Richard Stark, die de leiding heeft van een door particulieren gefinancierd team Amerikaanse plastische chirurgen om de napalmslachtoffers in het gebied van Saigon te behandelen. Dr. Stark is een vriend van Dr. William Hitzig van het 'Berg Sinai Hospitaal' in New York, die deelnam aan het 'Hiroshima meisjes' project in 1955-56 en die vorig jaar november Dr. Hamada tijdens een bezoek aanmoedigde om het Vietnamproject aan te pakken.

Nadat het comité Dr. Hamada naar de nachttrein naar Tokio had gebracht en afscheid had genomen met een driemaal van harte geroepen 'banzai', vroegen verschillende leden zich hardop af of de dokter succes zou hebben. Zij waren verontrust door de berichten dat andere groepen die trachtten napalmslachtoffers naar Amerika te brengen, waren vastgelopen op de barrières van Amerikaanse ambtenarij in Washington of Saigon.

Men begreep hier, dat de officiële bezwaren moesten voortkomen uit de vrees dat de oorlogsslachtoffers die naar Amerika gebracht worden, gebruikt zouden kunnen worden als propaganda van groepen die tegen de Amerikaanse regeringspolitiek in Vietnam zijn. Van minstens twee Amerikaanse comité's is bekend, dat zij geprobeerd hebben Vietnamese oorlogsslachtoffers voor een kosteloze behandeling naar Amerika te brengen.

EEN NIEUWE GRONDWET VOOR ZUID-VIETNAM

De nieuwe grondwet geeft weinig redenen tot optimisme. De wetgevende vergadering die deze grondwet in elkaar zette, kwam vorig jaar september voort uit verkiezingen waarbij kommunisten en neutralisten - in feite de oppositie - bij wet waren uitgesloten. Ook is er geen twijfel over mogelijk dat de 'in vrije verkiezingen door het volk gekozen regering' waarover maarschalk Ky gisteren sprak, een coalitie zou zijn waarvan het Nationale Bevrijdingsfront geen deel uitmaakt. Maarschalk Ky verwierp regeringsdeelname van het Nationale Bevrijdingsfront, omdat dit 'een verraad zou zijn aan de offers die gebracht werden door Zuid-Vietnam en zijn bondgenoten'.

De nieuwe grondwet voorziet ook niet in landhervorming, terwijl de behoefte daaraan juist een van de voornaamste oorzaken is van het feit dat de Vietcong sterk blijft. Verdreven landeigenaren zijn teruggekomen met Zuidvietnamese legereenheden om de landerijen, die voor 1954 door de Vietminh werden verdeeld onder de boeren, weer in bezit te nemen - en zij eisen de huur weer op, die soms 60 % bedraagt van de opbrengst van een rijstveld. Zelfs als beide oorlogen gewonnen zouden kunnen worden - de oorlog tegen het leger van de Noordelijken en de oorlog tegen de guerilla's - zou de daaruit voortvloeiende burgerregering alle elementen voor een nieuwe opstand in zich hebben.

(Redactioneel commentaar, The Guardian, 21-3-67)

BEKNOPT OVERZICHT VAN DE BELANGRIJKSTE GEBEURTENISSEN

van 10 tot 24 maart 1967

- 10 maart - Het grootste industriecomplex van Noord-Vietnam, de metaalfabriek van Thai Nguyen, en de waterkeringswerken van Nam Dan zijn gebombardeerd; er is zeer veel schade aangericht. Amerika heeft officieel toegegeven dat Amerikaanse vliegtuigen vanuit Thailand opereren. Saigon zal alle gevangen genomen 'strijden- den' de status van krijgsgevangenen geven.
- 11 maart - Operatie 'Palm Beach' in de Mekongdelta is afgesloten: 42 verzetsstrijders gedood, 16 Amerikanen gedood en 101 gewond.
- 12 maart - Doelen in en bij Hanoi zijn gebombardeerd. Het gehele week-end uitgebreide bombardementen op niet-militaire doelen.
- 13 maart - Hanoi begint een campagne ter mobilisering van alle arbeidskrachten en verhoging van de produktie. Volgens een opinieonderzoek zijn vier op de vijf Amerikanen tegen een stopzetting van de bombardementen op Noord-Vietnam. Het Bevrijdingsfront heeft een rapport uitgegeven over de Amerikaanse oorlogsmisdaden in Zuid-Vietnam.
- 15 maart - Het Bevrijdingsfront heeft voor de tweede maal de Amerikaanse basis Danang met raketten bestookt. Ellsworth Bunker zal Cabot Lodge opvolgen als Amerikaanse ambassadeur te Saigon. Australische vliegtuigen hebben bosbranden veroorzaakt, om de Vietcong uit te roken.
- 16 maart - Ook in de Mekongdelta maakt het Bevrijdingsfront nu gebruik van raketten. De Amerikaanse troepenmacht is uitgebreid tot 423.000 man. Afgelopen week hebben de Amerikanen 68.000 ton bommen op Vietnam laten vallen. (Op het hoogtepunt van de tweede wereldoorlog: 80.000 ton.)
- 17 maart - Thant heeft Goldberg een compromisvoorstel overhandigd, waarin hij zijn drie punten gewijzigd heeft om aan de Amerikanen tegemoet te komen: in plaats van onvoorwaardelijke stopzetting der bombardementen wordt nu een geleidelijke vermindering van de krijgshandelingen van beide partijen bepleit, gevolgd door een nieuwe conferentie van Genève. De pest in Zuid-Vietnam breidt zich uit: er zijn nu meer dan honderd gevallen.
- 18 maart - De Zuidvietnamese constituerende vergadering heeft het ontwerp-grondwet goedgekeurd: binnen zeven maanden moet het militaire bewind beëindigd worden en een nieuwe president gekozen. De grootste staalfabriek van Vietnam, vlak bij Hanoi, is gebombardeerd.
- 20 maart - Johnson en Ky zijn voor een conferentie op Guam aangekomen. De laatste pleit voor verdere uitbreiding van de oorlog.
- 21 maart - Hanoi publiceert een geheime briefwisseling tussen Johnson en Ho Tsji Minh. Johnson had direkte besprekingen tussen beide landen voorgesteld, zodra hij de verzekering had dat Hanoi zijn infiltraties had stopgezet. Ho had onvoorwaardelijke stopzetting der bombardementen geëist.

MEDEDELINGEN

Boeken voor Hanoi. De vakverenigingen van de Franse universiteiten hebben het initiatief genomen voor een internationale actie om geld in te zamelen, bestemd voor de aankoop van wetenschappelijke boeken voor de Universiteit van Hanoi. Een aantal Nederlandse hoogleraren hebben dit initiatief overgenomen. Zij doen een oproep geld te storten: Amro Bank, Utrecht; postgiro 2900, rekening 'Boeken voor Hanoi'.

Vietnam Hear-in Rotterdam. Vrijdag 7 april, 8 uur, gebouw Odeon, Gouvernestraat 64, Grote Zaal. Voorzitter: Mr. G. J. P. Cammelbeeck. Sprekers: Geert Ruygers, (PvdA), Prof. B. Landheer, Dr. J. Th. C. Arntz (theoloog), dhr. Alders, Prof. Dr. N. A. C. Slotemaker de Bruïne, Verder hebben reeds toegezegd vertegenwoordigers van KVP en D 66.

Aktiegroep Vietnam. (Belieslaan 2, Heiloo, 02200-31456). Volgende protestmars zaterdag 15 april om half vijf bij Marcanti, Jan van Galenstraat, Amsterdam. (in aansluiting op de Sneevlietherdenking).

Aktiegroep Vietnam Rotterdam. (St. Jozefstraat 141, tel. 231028). Zaterdag 15 april 2 uur protestmars vanaf het Stadhuisplein.

Aktiegroep Vietnam Alkmaar (Belieslaan 2, Heiloo). Zaterdag 1 april 3 uur Protestmars van de Bergerhout.

LITERATUUR

De Kwestie Vietnam, feiten en achtergronden. Van dit boek is een tweede druk verschenen. De prijs is nu f 7.50. Het boek kan besteld worden door storting van dit bedrag op het giro-nummer van het Vietnam Bulletin.

Vietnam: De verkiezingen die nooit plaatsvonden. Dit is een vertaling van het zeer leeswaardige Amerikaanse rapport Vietnam's Unheld Elections, uitgegeven door het Zuidoost-Azië-Instituut van de Cornell Universiteit. Deze studie behandelt een van de belangrijkste oorzaken van de oorlog en de gevolgen daarvan voor het huidige standpunt van Noord-Vietnam. 64 pag. minidruk. Bestelling door storting van f 1. - op giro 1395748 tnv Uitgeverij Bevrijding.

DRUKWERK

Frankering
bij abonnement
Amsterdam

H.G.J. Zonnenberg

Postbus 187

UTRECHT 1

25

Afz.: Vietnam Bulletin
ASVA
Weesperstraat 51
Amsterdam-4
HOLLAND